

#TYTTÖJENPÄIVÄ

Tiivistelmä
THE TRUTH GAP
STATE OF THE WORLD'S GIRLS 2021

KUINKA INTERNETISSÄ LEVIÄVÄ VÄÄRÄ INFORMAATIO VAIKUTTAA TYTTÖJEN ELÄMÄÄN?

Lastenoikeusjärjestö Plan Internationalin raporttisarja State of the World's Girls tarkastelee tänä vuonna sitä, miten internetissä leviävät disinformaatio ja misinformaatio vaikuttavat tyttöjen ja nuorten naisten elämään, hyvinvointiin ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

Toteutimme The Truth Gap -tutkimuksen yhteensä **33** maassa. **26** maassa yli **26 000** iältään 15–24-vuotiasta tyttöä ja nuorta naista vastasi kyselytutkimukseen, ja **18** maassa teimme **22** syvähaastattelua. Kyselytutkimukseen vastanneista tytöistä ja nuorista naisista **1 000** oli suomalaisia.

VALHEELISELLÄ INFORMAATIOLLA ON VAKAVIA SEURAUKSIA

Verkossa leviävä virheellinen informaatio koskettaa meitä kaikkia. Se vaikuttaa erityisen haitallisilla tavoilla tyttöjen ja nuorten naisten käsityksiin maailmasta ja heidän omasta paikastaan siinä. Verkossa leviää halventavia väitteitä ja stereotyyppisiä kuvia, jotka heikentävät tyttöjen henkistä hyvinvointia.

Tytöt ja nuoret naiset ovat erityisen riippuvaisia internetistä tietolähteenä esimerkiksi seksiin ja seksuaalisuuteen, tyttöjen oikeuksiin ja feminismiin liittyvissä kysymyksissä, koska näistä aiheista ei välttämättä keskustella avoimesti kodeissa ja kouluissa.

Väärällä informaatiolla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia tyttöjen terveyteen ja tulevaisuuteen. Valheelliset terveysohjeet sekä sosiaalisen median valetapahtumat ja feikki-profiilit luovat todellisia turvallisuusuhkia.

Pääsy internetiin ja taito suunnistaa siellä ovat nykymaailmassa välttämättömiä. Faktan erottaminen fiktiosta tai mielipiteestä on vaikeaa, ellei ole oppinut digitaalista lukutaitoa. Sukupuolten välinen digikuilu johtaa siihen, että monelta tytöltä puuttuvat pääsy verkkoon sekä taidot tunnistaa valheet faktasta.

Internet voi avartaa maailmaa ja tarjota oppimismahdollisuuksia, jotka ylittävät perinteisen koulutuksen rajat. Tyttöjen täytyy voida hyödyntää näitä mahdollisuuksia ilman, että he altistuvat verkossa leviävälle disinformaatiolle, misinformaatiolle ja naisvihalle.

Siksi on välttämätöntä, että tytöt oppivat verkossa tosiasioita ja että heillä on mahdollisuus tunnistaa ja välttää väärä informaatio. Tyttöjen on opittava kouluissa ja kodeissa digitaalista ja medialukutaitoa. Hallitusten ja verkko- ja someyhtiöiden on myös sitouduttava parantamaan alustojen valvontaa ja turvallisuutta.

Misinformaatio = valheellinen, harhaanjohtava ja usein haitallinen informaatio, jota ihmiset jakavat erehdyksessä.

Disinformaatio = valheellinen, harhaanjohtava ja usein haitallinen informaatio, jota ihmiset jakavat tarkoituksella aiheuttaakseen haittaa ja/tai hyötyäkseen siitä.

VÄÄRÄ TIETO

VAIKUTTAA TYTTÖJEN

HYVINVOINTIIN

91 % tutkimukseen osallistuneista tytöistä ja nuorista naisista on huolissaan internetissä leviävästä misinformaatiosta ja disinformaatiosta, **40 %** hyvin tai äärimmäisen huolissaan.

Joka viides tyttö (20 %) kokee itsensä fyysisesti uhatuksi verkossa leviävän väärän informaation takia.

Mis- ja disinformaatio vaikuttavat kielteisesti **87 %:iin** tutkimukseen osallistuneista tytöistä ja nuorista naisista.

35 % tytöistä on kokenut stressiä, huolta tai ahdistusta ja **28 %** surua tai masentuneisuutta internetin misinformaation ja/tai disinformaation takia.

Yli neljännes (28 %) vastaajista on alkanut uskoa johonkin virheelliseen väittämään tai myyttiin koronaviruspandemiasta ja joka neljäs (25 %) on kyseenalaistanut koronarokotteen ottamisen misinformaation ja/tai disinformaation takia.

VÄÄRÄ TIETO KAHLITSEE TYTTÖJEN VAIKUTTAMISTA

Joka neljäs tyttö (26 %) tuntee internetin mis- ja/tai disinformaation takia epävarmuutta ilmaista näkemyksiään.

Joka viides tyttö (18 %) on lopettanut poliittisen ja yhteiskunnallisen keskustelun verkon misinformaation ja/tai disinformaation takia.

Seitsemän kymmenestä tytöstä ei ole saanut koulussa tai kotona opetusta siitä, kuinka mis- ja disinformaation voi tunnistaa.

VÄÄRÄ INFORMAATIO

ON ONGELMA

MYÖS SUOMESSA

Raportti nostaa Suomen malliesimerkiksi maasta, jossa digitaalista ja medialukutaitoa opetetaan varhaiskasvatuksesta alkaen.

Kaksi kolmesta suomalaisvastaajasta (68 %) luottaa tunnistavansa virheellisen informaation verkossa.

95 % suomalaisista vastaajista osallistuu säännöllisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun internetissä. Tytöt osallistuvat eniten keskusteluihin koronapandemiasta (66 % vastaajista), uutisista ja ajankohtaisista tapahtumista (62 %) sekä terveydestä ja fyysisestä hyvinvoinnista (51 %).

Suomalaisvastaajista **87 %** kertoo kohdanneensa misinformaatiota ja/tai disinformaatiota verkossa. Useimmin havaittuja mis- ja disinformaation aiheita ovat koronapandemia (64 %), ilmastonmuutos (47 %) sekä tasa-arvo ja feminismi (38 %).

96 % suomalaisvastaajista on huolestuneita internetin mis- ja disinformaatiosta, **28 %** hyvin tai äärimmäisen huolissaan.

73 % suomalaisvastaajista kertoo, että mis- ja disinformaatio vaikuttavat heihin negatiivisesti.

8 % tuntee niiden takia itsensä fyysisesti uhatuksi.

35 % on kokenut stressiä, huolta tai ahdistusta ja **21 %** surua tai masentuneisuutta internetin misinformaation ja/tai disinformaation takia.

MITEN ONGELMAN

VOI RATKAISTA?

Tytöt ja nuoret naiset haluavat muutosta. He haluavat toimia lasten ja nuorten digitaalisen ja medialukutaidon parantamiseksi, jotta kaikki voivat tunnistaa oikean tiedon väärästä.

He haluavat myös, että hallitukset sekä verkko- ja someyhtiöt kantavat vastuunsa mis- ja disinformaation tunnistamisesta ja poistamisesta. Koulut ja kasvattajat voivat auttaa lapsia ja nuoria suunnistamaan internetissä, mutta eivät ole vastuussa informaatiosta, joka leviää verkossa.

DIGITAALISEN LUKUTAIDON PARANTAMISEKSI...

hallitusten kaikkialla maailmassa täytyy:

- luoda kokonaisvaltaisia ohjelmia digitaalisen ja medialukutaidon parantamiseksi, mahdollisuuksien mukaan osaksi koulujärjestelmää. Ohjelmien tulee huomioida tyttöjen ja nuorten naisten erityistarpeet.
- tunnistaa mis- ja disinformaation vaikutukset tyttöihin ja puuttua ongelmaan.

verkkoalustojen täytyy:

- työskennellä yhdessä tyttöjen ja nuorten naisten, kansalaisyhteiskuntien ja hallitusten kanssa nuorten digitaalisen lukutaidon parantamiseksi. Ratkaisujen tulee pohjautua nuorten kokemuksiin ja tarpeisiin.

verkko-operaattoreiden täytyy:

- tehdä yhteistyötä hallitusten kanssa parantaakseen verkkoyhteyksien saatavuutta ja inklusiivisuutta.

kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen täytyy:

- tarjota taloudellista ja teknistä tukea nuorten järjestöille ja ryhmille, jotka edistävät tyttöjen digioikeuksia – erityisesti niille, jotka kampanjoivat verkon dis- ja misinformaatiota sekä sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa vastaan.

kansainvälisten järjestöjen täytyy:

- ottaa tyttöjä ja nuoria naisia merkityksellisellä tavalla mukaan keskusteluun internetin sääntelystä sen varmistamiseksi, että näiden kokemukset ja näkemykset tulevat huomioituiksi.
- tutkia mis- ja disinformaation vaikutuksia ihmisoikeuksien toteutumiseen, huomioiden ikä- ja sukupuolisidonnaiset vaikutukset.
- kannustaa teknologia-alaa suurempaan läpinäkyvyyteen ja vastuullisuuteen.

median täytyy:

- jakaa osaamistaan ja hyviä käytäntöjään faktantarkastuksesta ja oikean tiedon tunnistamisesta muun muassa hallituksille ja muille tahoille, jotka parantavat nuorten medialukutaitoa ja kriittistä ajattelua.

Kaikki tutkimustulokset ja suositukset:
plan-international.org/truthgap